

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földasint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 80 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDARÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Mezei munkások ügye.

Arad, február 28.

Az Alföld némely nagyobb parasztvárosában, hol a szürös proletáriátus erősebben főlzaporodott, oly inséges állapotok támadtak, melyeket a rendelkezésül álló helyi eszközökkel már nem lehetett orvosolni, s országos beavatkozást tett szükségessé. Az ellenzéki sajtó természetesen rávetette magát az ügyre, mely kedvező alkalmul kínálkozott számára a világot egy országos válságról kóholt hírekkel tele kiabálni s érte a kormányt felelőssé tenni.

Nincsen pedig a rosszakarattal párosult higvelejűségnek nagyobb foka, mint a mezei munkások között helyenkint fölépített inséget és nyomoruságot a kedvezőtlen agrárius viszonyokkal, különösen az olcsó gabna árakkal összefüggésbe hozni, miután nem a termelőkről, hanem a fogyasztókról van szó, nem birtokosokról, hanem munkásokról, s annyit az iskolás gyermek is tud, hogy olcsó kenyér mellett a munkás olcsóbban élhet, a munkabéret pedig az alacsony gabna ár ha nem is emeli, de nem szokta leszorítani, és legkevésbé lehet oka a munkahiánynak.

Miután az orvoslat első föltétele a baj természetének és okának meghatározása, szóval a helyes diagnózis, a kormány nem is mulasztotta el ez iránt a szükséges tájékozódást megszerezni s e hó 23-án és 25-én folytak az értekezések az alföldi munkás viszonyokban járatos szakférniak, az érdekelt megyék főispánjai- s kiválóbb adminisztratív közegeivel.

Es nagyon helyesen is tette a kor-

mány, hogy theoretikus szociológok helyett praktikus megyei előljárókat kérdezett meg a helyzet mibenléte s az alkalmazandó intézkedések felől, mert miként föntebb is említők, irányzatos módon nem csak tuhajtják a bajokat, de teljesen téves magyarázatát is adják azoknak.

Az elfogulatlan szemlélő előtt pedig három dolog nyilvánvaló: először, hogy a baj nem általános, sőt még csak nem is nagyobb mérvű, hanem néhány alföldi parasztváros mezei munkásai körében konstatalható, másodsor, hogy részben a tulszigoru tél s a tavaszi munkák megkezdődésének késedelme okozza, harmadszor, hogy épen azon mezei munkások körében lép föla nyomor, kik a mult év szociális mozgalmában részt vettek.

Ez utóbbi körülménynek méltatása szolgálhat alapul az egész inséges ügy természetének megítélésére s a foganatba veendő intézkedések megválasztására.

Tudvalevő, hogy a mult év tavaszán s azontul is a szociális izgatások következtében az érintett vidékek mezei munkásai sztrájkoltak, vagyis a követelt exorbitans munkabéreiknek megtagadtatása folytán tömegesen visszavonultak a mezei munkától s a rájuk szorult birtokosok egyebünnen kényszerültek pótolni a hiányzó munka erőt. A duzzogók aztán semmiféle kínálkozó munkát, kubirolást nem vállaltak, daczoltak az urakkal, és a sorssal, s nem fontolták meg, hogy a munka szünet alatt a téli falatot fogyasztják, hogy majd midőn keresve sincs munka, éhezni fognak, ha pihennek akkor, midőn kínálkozik.

Az ipari munkás, ha sztrájkol, a szükséges anyagi támogatást kívülről kapja, s ha vége a küzdelemnek, ismét munkába állhat. A sztrájkoló parasztszellér a sajátjából fedezi e szünetelés hiányait és semmiféle biztosítéka nincsen arra nézve, hogy a munka kereslet nyári évadjának tétlenül volt átlustalkodása után kap-e munkát akkor, ha az éhség vagy jobb meggyőződése utána járnia készítené.

Azonkívül ahhoz van szokva a magyar paraszt-munkás, hogy az év kedvezőbb szakában a magas munkabérekkel aránylag rövid időn annyit keres, a menyiből az egész éven át megél családostól. Ezek a viszonyok most már elmultak s ha nem törekszenek az alacsonyabb munkabért elfogadva a hiányt az esetleg kínálkozó munkák után való járással pótolni, szóval időszaki munkásságukat állandóvá alakítani, akkor lassanként nyomorba sülyednek és elzüllenek.

Ezért bizony nem sokat lendítettünk a dolgon, ha az ez idei tél nyomorán tulsegítjük inséges proletár parasztjainkat. Sőt a kormány s illetékes hatóságok még azzal sem oldották meg a reájuk háruló feladatot, hogy a nép a mezei munkák évadján tul is kaphasson munkát, hanem intézkedniök kell arra nézve is, hogy ez a nép erre a munkára így vagy úgy, de rászorittassék, mert az semmiképen meg nem állhat, hogy a mért a mezei szocialista honfiak tavasszal és nyáron a hatóságok ellen lázadnak, verekszenek vagy az urakat szidva fogukat piszkálják, hogy e szórakozásuk árát télen ugyancsak a hatóságok és urak bőven folyó kegyadományokkal fizessék meg.

Tökéletesen igazuk volt tehát az em-

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

A nászruha.

Írta: Gay.

I.

Épp a mult évben történt, hushagyó kedden. Nehány kivilágított tejüveggömb, mely óriás piszkos gyöngyhöz hasonlított, diszelgett a bálterem bejárója felett és a szakadó esőben, a luoskos sárban néhány álarcos igyekezett a körutak felől, kisebb-nagyobb ugrásokkal kerülve ki a vistócsákat, a fekete iszapot, melyben visszaverődött a lámpák fénye. A fölöltöknek minden neme képviselve van: gyapjuköntös, bársonyderék, csuklyás köpeny, piros mente, radós waterproof. A bálteremtől egy arany és ezüst felszerelést, igazán ragyogó kávéház által elválasztva, tárva nyilott ajtóival egy ruhából osábitgatta az érdekelteket. A porlepte fakószínű récosat mögött tejhordó leányok, alpesi szépek, svájci nők, spanyol cigány-leányok öltözékei piros rojtokkal, szemet sértő csokrokkal, kopott bársonnyal és befestett sellyemmel diszitve.

Egy nő, miután néhány pillanatra a kirkat előtt megállott, belépett az üzletbe; nehéz csomagot cipelt, balkarja alá szoritva egy fehérnek csufolt takaróban, amely asztalkendőnek vagy lepedőnek is beillt.

Valaha osinos lehetett, most már nem az, bár még fiatal. Bágyadt kifejezést arcz, halvány ajkak s élettelen szemek, az arczon olyan pir, melyet a sok sirás szokott okozni. Fején sem kalap, sem kendő, szétkuszált haja nyakába lóg le, ruházata valami barna vászonféle, óska, piszkos, alig van rajta gomb, kapos.

Valami kézművesnek a neje lehet, kinek férje egy este elfelejtett hazajönni és most egyedül, reménytelenül, minden bátorságot elvesztve él, amint tud egy-két fillérből, mit a szomszédoktól koldult. Nem bizik többé senkiben és semmiben, várja a halált, de nem meri mégsem óhajítani. Lehet ilyen alakokat a Mont-de-pitién látni, amint a falnak neki támaszkodva előre nyújtják kezüket és úgy várják a sorrendet, a bádóg ételutalványt.

II.

Amint ez a nő most belépett, futólag végigtekintette a raktárt, nem sokáig gondolkodott s kiválasztott egy erősen kivágott tejáros leány-öltözetet.

— Jól fog állani, mondá, mert nekem szép keblem van. Mennyiért kölcsönzi ezt ki?

— Tizenkét frankért, felel a kereskedő.

— Ez nem sok, — mond a nő.

Aztán megkérdezte: fölöltözködhetik-e a hátulsó szobában; itt hagyja a ruháit melyet visel, a bál után majd eijő érte és akkor kifizeti a bérösszeget is.

— Amint tetszik, — szolt a bérlo. Csak hogy a maga ruhája nem sokat ér, valami zálogot kell, hogy hagyjon.

— Zálogot?

— Természetesen. Vagy van talán pénze? Fejével intett, hogy nincs.

— Akkor menjen haza aludni és ne kíváncsozzék bálba! Akinek nincs pénze, ne akarjon mulatni?

— Nem kértem öntől tanácsot, vágott vissza a nő indulatosan. En azt teszek, amit nekem tetszik, semmi köze hozzá!

— Nincs közöm, felel a kereskedő; de arra van gondom, hogy senki meg ne lopjon.

A nő vállat vont.

— Nézze csak mond, mialatt felbontja a csomagot, az hiszem, nincs mitől tartania, ha zálogban ezt hagyom itt.

— Nini! nászruha?

Csakugyan nászruha volt fehér selyemből, nem kopott, hanem régi s fényét veszítette, a multak emlékének buskomorsága látszik rajta; narancsvirágok ékitik a derekát s lenyulnak egészen a ruha aljáig.

— Késspénz, jobban szerettem volna, szól a bérlo; de magának megteszem, mert jó leálynak látszik.

A nő keserűen mosolygott.

— De legalább kárt ne ejtsen benne!

— Nem esik baja.

litett anketten részt vett ama felszólalóknak, kik a proletár parasztság, vagyis a vagyontalan s esetleg támogatásra szoruló mezei munkásoknak állami gyámok odás alá vételét s egyesületi jogaik szabályozását ajánlották. Más tenni nem is lehet; vagy megengedi nekik az állam a szabad intézmények révén a társadalom elleni harcot, ám akkor viseljék annak következményeit, mint másutt a harcosszocialisták és lázadó munkások, vagy konzerválni akarja őt a hazának és nemzetnek javára, ám akkor vezesse őket; de a nyári kődobálókat télen kenyérrel visszadobni, annyi mint a forradalmat szándékosan előkészíteni.

BELFÖLD.

Albrecht főherceg temetésének politikai jelentőségét illetőleg az alábbiakat írják Bécsből: Diplomáciai körökben Albrecht főherceg impozáns temetésének nagy politikai fontosságot tulajdonítanak. A temetés fényesen igazolta azt a barátságos viszonyt, mely a nagy és kisebb államok közt uralkodik, a mennyiben az összes európai udvarok képviselve voltak a temetésen és megmutatták, hogy mennyire osztoznak ők is az uralkodó család gyászában. A külföldi hatalmak képviselői kölcsönösen meggyőződhetek arról, hogy egyes uralkodóházak közt keletkezett feszült viszony teljesen elenyészett és hogy az előbbi udvari formálítások helyébe alkalmas helyen a legbensőbb barátság lépett.

A képviselőházból. A Keleti értesítő írja: Az appropriacionális vita a képviselőházban minden valószínűség szerint hosszabb ideig fog tartani, mintsem eleintén hitték; befolyással van erre nem csak, hogy a függetlenségi és 48-as pártban beállott válság folytán a kettészakadt tábor részéről föl fogják használni az alkalmat, hogy álláspontjukat a képviselőházban is kifejtsek, hanem az a körülmény is, hogy a tözsdén legutóbb észlelt jelenségek az ellenzék több oldaláról fölszínre fognak hozni, úgy hogy a költségvetési javaslat fölötti szavazás a jövő hét közepe előtt alig várható. Ez maga után vonja a főrendiház költségvetési tárgyalásának elhalasztását is.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —
Budapest, február 28.

Kezdeté délelőtt 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

— Hova fogja tenni? Látni akarom, hogy hova teszi.

— Ide az íróasztal alá és kinyújtotta kezét, hogy elvegye a nászruhát.

— Nem! kiált a nő, keblére szoritva batyuját, mintha valakit ölelne. Magam teszem oda. Ön bepizskolná kezével.

Vigyázva, gondosan összehajtotta a fehér ruhát, lehajolt s oda tette egy deszkára, az íróasztal alá.

— Megigéri, hogy senki sem fogja bántani?

— Nem, Nem, senki!

— Holnap érte iövök.

— Lesz akkorra pénze?

— Az ördögbe is, hogy ne, hisz bálba megyek. De most öltöznöm kell. Adja ide a ruhát. Jól van. Ez az öltözék? Ha tetszik, benézhet a kulcslyukon: engem nem szeniros.

III.

Pizskos, sötétszürke volt a hajnal, az esőcseppek hosszú szálat gyanánt lombáltak a szélről hajtva, mely az elhagyott körutakon meg-megrázogatta a lombtalan fák törzseit; minden ablak bezárva, a függönyök, redők lebecsátva, az ut közepén a seprők csapkodják össze a posványnyá gyűlt töcsákat.

Egy korcsma félig nyitott ajtajában, honnan sárga gázfény ömlik a szabadba, elvegyülve a korai regg szürkületével, egy nő léki hirtelen, mintha valaki a vállánál fog-

Jegyzők: Molnár, Eszterházy és Pap.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső miniszterelnök, Perczel Dezső, Lukács László, Dániel Ernő, Wlassics Gyula, Jósika Samu br., Festetich Andor gr., Fejérváry Géza br., Josipovich Imre és Erdélyi Zoltán miniszterek.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

A költségvetési törvényjavaslat.

Victorisz Miklós alytalannak tartja a szemrehányást, hogy a kormánypárt részéről kevesen beszélnek. A párt résztvevett minden vitában s ha például az egyházpolitikát nem tárgyalta ennek oka az, mert a költségvetéshez magához szólott. Nem, mintha nem tudott volna az erre vonatkozó támadásokra felelni, mert hisz ilyen jó ügyet védelmezni nemcsak könnyű, de kellemes is, de fontosabbnak tartotta beszélni a költségvetésről, amely ez időszerint a legfontosabb kérdés. Ami a kath. autonómiát illeti, Thaly iránt elismeréssel van, hogy protestáns létére a kath. autonómiát ő is pártolja. Reméli, hogy meg is lesz. Egyébként a kormány iránt bizalommal lévén, a javaslatot megszavazza. (Helyeslés a jobboldalon.)

Szacsavay Sándor ismerteti az ő politikája vezérfontait. Ezek között első sorban áll közjogi felfogása, amelylyel nagyon távol van a kormány felfogásától. Hasonló távolság van közte és a kormány között más kérdésekben is. De a kormány sokkal rövidebb idő óta működik, semhogy szükségét látná a bizalmatlanság indokolásának. Nem fogadja el a javaslatot.

Terényi Lajos utal arra, hogy az ellenzéki támadások csaknem egytől-egyik egyformák, mintha csak egy és ugyanazon műhelyből kerültek volna ki. Azt mondják, hogy a szocialis baj olyan nagy, hogy azokat orvosolni élet szükség. Es a mikor az ellenzék ezt állítja, ugyanakkor nem engedi meg, hogy Bánffy keresse a baj orvoslását és hogy tanácskozzék a bajok fölött, ahelyett, hogy támogatná a kormányt ebben. Na hát a kormány az ellenzék kerékkötési kísérletei dacára is orvosolni fogja a bajokat, amint megtette azt a multban is. Orvosolni fogja annál inkább, mert ma a szabadelvű párt sokkal homogénebb, sokkal összetartóbb, a mint valaha volt. (Helyeslés a jobboldalon.) Apponyi szidja a kormányt, hogy a szászokat megtűri a pártban. De akkor Apponyi nem heragudott a szászokra, amikor az ő háta mögött, a nemzeti pártban ültek. (Helyeslés és tetszés a jobboldalon.) Ami a parlamenti akcióit illeti, minden ellenzéki beszéd helyett ékesen beszél az a komoly és nagyhorderejű parlamenti akció, amelyet az ellenzék csak legutóbb rendezett — öt percz szünetért. (Zajos derűtség a jobboldalon.) Bizalommal van a kormány iránt s azért a költségvetést megszavazza. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Papp Elek jegyző: Hock János!

— Nincs itt! — felelték a nemzeti pártból.

Papp Elek jegyző: Okolicsányi László! — Nincs itt! — felelték a szélsőbalról.

Molnár Antal jegyző: Perczel Dezső belügyminiszter!

Perczel Dezső belügyminiszter Batthyány Tivadar gróf felszólalása folytán beszerezte a zágrábi érseki titkár csáktornyai szerepléséről az adatokat. Ezek az adatok kétségtelenül igazolják, hogy a horvátországi illetőségű titkár ur itt Magyarországon izgatott, amit a törvény értelmében nem lehetett megtűnni, s alkalmazzák rá a tolonctörvényt. (Helyeslés a jobboldalon.) Egyben reflektál Apponyi beszédére s nem érti, hogy miért ellenzi Apponyi az egyházpolitikai törvények végrehajtását, ha békét akar. Hiszen ha valaki békét akar, csak óhajtania kell a végrehajtást, mert ez a mostani állapot csak prolongálná a mostani izgalmakat. (Zajos helyeslés a jobboldalon.) Hogy pedig Apponyi mennyire nem akarja a revíziót, azt Bonyhádon bebizonyította az ő pártjának jelöltje, aki egyenesen a revízió mellett tört lándzsát. (Derűtség.) Igenis végrehajtja a törvényeket s az anyakönyvekről szólót már szeptemberben életbe fogja léptetni. (Zajos helyeslés a jobboldalon.) Ami a tanítók alkalmazását illeti az anyakönyvvezetésnél, ez még Hieronymi ideája s ezt eddig soha senki sem támadta. Jogtalan támadják azonban most, mert ez a terv nem ütközik törvénybe. (Helyeslés a jobboldalon.) Alkalmat vesz magának nyilatkozni a közigazgatás reformjáról. (Halljuk! Halljuk!) Befogja 1896 tavaszáig fejezni a közigazgatási reformokat s akkor kritika alá fogja bocsátani. Ezekkel együtt a ház elé terjeszti a garanciális javaslatot, a fegyelmi vizsgálatról szólót is. (Helyeslés.) Más dolog az, hogy Apponyi a szabadelvűpárt prestigeét kevésnek tartja e javaslatok életbeléptetésére, hát erre nézve nem megy vitába, hanem figyelmezteti Apponyt: nézzen szét az országban, hallgassa meg a nemzetet és aztán ítélje meg, hogy melyik pártnak van prestigeje? (Zajos helyeslés a jobboldalon.) Ami pedig a néppártot illeti, hát bizonyosra veszi, hogy rövid idő alatt a néppárt vezérei fordulnak majd hozzá, mint belügyminiszterhez, hogy megvédje őket hívei ellen. (Zajos derűtség.) Mindezek után kéri a határozati javaslatok mellőzését és a javaslat elfogadását. (Zajos, hosszas éljenzés a jobboldalon.)

Bartha Miklós személyes kérdésben szól és hivatkozik a törvényre, amelynek értelmében a tanítók megbízása anyakönyvvezetéssel helytelen.

Perczel Dezső konstatálja, hogy Bartha nem értette meg őt.

Vajay István nem fogadja el a költségvetést.

öt percz szünet volt, mely után szólott

Tisza István konstatálja Apponyival szemben, hogy a szabadelvűpárttól minden egyebet lehet mondani csak azt nem, hogy kortespolitikából vonta elő az egyházpolitikát. Hiszen megbontotta e politika sorait, kétségessé tette a reformok sorsát. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Ezt pedig kortespolitikának nevezni

szaadja nekem a ruhámat ugyis, nemde? Megigérem, hogy még ma este meghozom az árát.

A boltos így felelt.

— Hallja, maga azt hiszi, hogy engem csakugy bolond módjára akárki felkölthet? Menjen innen. Hallotta? Menjen. Nincs pénz, nincs ruha!

— Oh Istenem! — mondá és fejét tenyérébe hajtva sirni kezdett.

— Nem tehetek egyebet, mint hogy megveszem magától a nászruháját. Valaki majd kikölcsönzi tán a bőjtben. Tetszik? Megveszem. Husz frank. Levonva a kikölcsönzött ruha bérét, még nyolcz frankja marad.

Örült dühvel, vészett eb módjára vetette a nő magát a boltosra.

— Nem adom el! Az én ruhám, haramia, add vissza a ruhámat!

De az galléron ragadta és kidobta az ajtón, aztán szép osendesen becsukta utána.

Amint újra végig simult, nem is gondolt többé rá, hogy fölkeljen. Ott maradt ülve a sárban, két karja lehanyatlott, meztelen nyakát a szél fujta, metszette, az eső a hátába osurgott. Ő meg csak zokogott. „Ruhámat akarom! Nem adja vissza? Nincs valaki, aki visszaadná a nászruhámat?”

va kilődította volna. A járdán elterült, térdre bukott, majd arcra esett, aztán feltápázkodott, tele volt sárral. Busan nézett tejárusleány öltözékére, elpizskolt, megkarmolt kezeire.

Vissza akart térni a kocsmába.

— Takarodol innen! — ordított onnan belől egy rekedt hang.

Es oly hatalmasan csapódott be utána az ajtó, hogy a falak is megrázkódtak bele.

Lehangoltan tekintett körül a nő.

— No lám, épp ugy, mint a bálban, csak nincs szerencsém! Ehen meghalni nem valami nagy mesterség, hisz a koplaláshoz hozzá vagyok szokva. De hátha vissza nem adja a ruhámat?

Gyorsan suhant el a házak mellett; elhagyta a bálterem ajtaját, mely most zárva volt, aztán megállt a ruhakölcsönző bolt előtt.

A bolt be volt zárva, de nem egészen. Benyitotta az ajtót. A bérő ott ült a széken s bóbiskolt, várta, míg visszahozzák a kölcsönzött ruhákat.

— En vagyok, mondá. Meg kell önnek magyaráznom. Nem sokan voltak a bálban s mind érzéketlen emberek, halvérűek. Onnan betértem egy bormérésbe. Ott megverték és kidobtak. Egy szóval nincs pénzem. E miatt ne neheztesen rám. Ön jó lesz ugy-e és visz-

nem lehet. (Helyeslés jobbfelől.) A másik konstatálni való, hogy az egyházpolitika a kath. egyház érdekeit, dogmáit nem sérti. Ha neki nem hiszik el, idézi Apponyi beszédét, amelyben a leghatározottabban kijelenti, hogy az egyházpolitikai javaslatok nem sértik az ő, a kath. egyháznak jogos érdekeit és dogmáit. (Zajos helyeslés.) Apponyinak tehát csak elhiszik és ha elhiszik, akkor aztán a néppárti törekvésekért ne vádolják a szabadelvűpártot, mert ez igaztalanság. (Helyeslés.)

Budapest, február 28. (Saját tudósítónk távirata.) A képviselőházi ülés további folyamáról tudósítónk a következőket sürgönyzi:

Tisza további beszédével lelkesedést kelteve kimutatta, hogy a fuzió meggyesülése nem azon mulik, mintha a kormány félne a nemzeti aspirációktól, de fél attól, hogy a közjogi alapot fejlesztő kísérletek meggingatják a közjogi alapba vetett hitet, hogy megbontják a harmoniát a korona és a nemzet között.

A beszéd viharos tetszés mellett folyt le csaknem az egész párt Tisza István körül csoportosult, gratulálva neki.

Bethlen Gábor nem szavazza meg a javaslatot.

A vitát holnap folytatják.

A szélbali válság.

— A kilépettek egyesülése. —

A Magyar Ujság tegnapi számában ezeket jelenti: A mint a késő éjjeli órákban értesülünk, a függetlenségi és 48-as párt (Justh frakció) és a függetlenségi párt (Eötvös frakció) tagjai egyesültek. Rendkívül érdekesek a körülmények, melyek között az egyesülés kimondatott. Lapunk egyik munkatársa erre nézve a leghitelesebb forrásból a következő értesítést nyerte:

Ismeretes, hogy Kossuth Ferencz még a múlt év őszén levélbelileg felszólította egy az anyapártot, mint a függetlenségi pártot, hogy egyesüljenek. Az anyapárt Justh Gyula elnöke alatt tartott értekezletén hajlandónak nyilatkozott az egyesülésre és felszólította az Eötvös pártot, hogy egyesüljenek. E határozat az Eötvöspártnak jegyzőkönyvi kivonatban lett megküldve. Ezek azonban az átiratot mindeddig tárgyalás alá nem vették, a mit azzal indokoltak, hogy mindaddig a míg az anyapártnak olyan elemek lesznek tagjai, a melyek az elvi alapon való együttműködésre a legkevesebb garanciát sem nyújtják, addig a párttal szóba sem állanak, átiratukra reá se hederitenek. Vagyis, más szóval, az átiratot a d a k t a t e t t é k. Most a helyzet lényegesen megváltozott.

Justh Gyula ugyanis a tegnapi napon a függetlenségi párt elnökéhez, Madarász Józsefhez, levelet intézett, melyben az ősszel küldött átiratának mielőbbi elintézését sürgette és Eötvösöket a pártba való belépésre felszólította. A levelet Lakatos Miklós és Beniczky Árpád orsz. képviselők hozták el Károlyi Gábor gróf lakására, hol a párt épen abban az időben értekezletre gyűlt egybe.

Madarász Justh levelét az értekezlet elé terjesztette, mely most már a viszonyok változával hajlandónak nyilatkozott annak érdemleges elintézésére. Az értekezlet ezután hosszabb vita után egyhangulag kimondta, hogy tekintettel arra, hogy a Justh-féle frakciót tekintik egyedül a tiszta elvialapon álló függetlenségi és 48-as pártnak, a kikkel az egyesülést kívánatosnak és szükségesnek tartják, így tehát az egyesülést nagy lelkesüléssel legott elhatározták. — A párt e határozatáról nyomomban értesítették Justh Gyulát.

IDÓJÁRÁS.

Légszomsz: reggel 7 órakor 751.0 milliméter, délután 2 órakor 751.4 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor 0° — 3.8, délután 2 órakor 0° — 1.4. Szél iránya

és ereje: reggel 7 órakor EN. 4. délután 2 órakor EN. 5. Felhőzet: reggel borult, kis-é havaz, délután borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 8 milliméter hó.

Államtitkári beköszöntő.

— Zsilinszky Mihály. —

Zsilinszky Mihály, a vallás- és közoktatásügyi minisztérium államtitkára — mint már táviratban jeleztük — tegnap délben foglalta el hivatalát. Előzőleg Wlassics miniszter mint első munkatársát bemutatta az egybegyűlt tisztviselői karnak, akiknek nevében azután Gömör Oszkár miniszteri tanácsos üdvözölte. Gömör szavaira az államtitkár megatottan válaszolt.

Megköszönte a tisztikar előleget bizalmát és rokonszenvét, hangsúlyozva, hogy nem ismeretlen előtte a tér, amelyre lép, mert élete javarészt a közművelődés szolgálatában töltötte el és teljesen átérzi a pillanat fontosságát, amikor a közgazgatás tapasztalataival régi eszményeihez visszatér.

Mint a székelymonda kőművese, hogy építménye tartós legyen, legkedvesebbjeinek vérért keverte a vakolat mészébe: úgy a tisztikarnak is, hogy hazánk kulturális intézményeinek kiépítése tartós lehessen, hogy az aszellemi vakolat, amely hazánk különböző népet nyelv- és valláskülönbség nélkül egy egységes politikai nemzettel forrasztja össze, a közös szerelem által igazán összetartó erővé váljék — ugyszólván vérért kell belekevernünk az építés munkájába. Mert a „legnagyobb magyarnak“ van igaza, amikor azt mondja, hogy Magyarország fenmaradásának biztosítója a szellemi és erkölcsi műveltség — a civilizáció.

Ő nagyméltósága, a minisztériumnak felelős vezetője, ugymond, a törvényhozás termében nemrégén fejtette ki azon irányelveket, amelyeket működésénél követni óhajt, s amely működésében mi hű munkatársai leszünk. Szeretnem hinni, hogy az ország közvéleménye a nagy egyházpolitikai kérdések szerencsés megoldása után, közoktatásügyi intézményeink javítása felé fordulni és hogy az időleges fegyverzaj közepett elhallgatott muszáj csendes és engesztelő munkája ismét előtérbe fog lépni.

Biztosította a tisztikart, hogy nagyrabecsüli a testületi szellemet és az egyéni érdemet, amely csak egy erősödhetik meg, ha mindenki kötelességét pontosan és becsületesen teljesíti. Erre fog ő is törekedni és est fogja megkivánni a tisztviselőktől is.

IDÓJÓSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Március 1. —

Szeles. — Változó felhőzet. — Hőemelkedés. — Helyenként csapadék.

Aradmegye rendkívüli közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Arad, február 28.

Aradmegye törvényhatósági bizottsága tegnap délelőtt 9 órakor Fábrián László főispán elnöke mellett rendkívüli közgyűlést tartott.

A törvényhatósági tagok nagy számban jelentek meg, mely érdeklődést a Bibics-féle ösztöndíj ügyének, illetőleg megüresedett állomásainak betöltése keltette fel.

A szavazás különben minden nagyobb esély nélkül ment végbe.

A gyűlés részletes lefolyását a következőkben adjuk:

Kevéssel kilencz óra után Fábrián László főispán elfoglalta az elnöki széket. — Üdvözlö az egybegyűlt törvényhatósági tagokat és a gyűlést megnyitja. A gyűlés egybe-hívása azért volt szükséges, mivel a községek költségvetési előirányzata február hó végeig letárgyalandó. A rendkívüli közgyűlés tárgysorozatában ez alkalommal még oly pontokat is vettek fel, melyeknek elintézése felette sürgős.

A közgyűlés első pontjaként a Bibics-féle ösztöndíjasok ügye vétetett fel.

Dálnoki Nagy Lajos főjegyző előadja a Bibics-féle ösztöndíj előkészítő bizottságának jelentését. E szerint pályázott összesen 11 nő-

vendék, kik közül azonban csak 10 bir azon tulajdonságokkal, melyekkel jogot formálhat az ösztöndíj elnyerésére. A tíz pályázó a következő: Krudy Ferencz, Krausz Vilmos, Parecz László, Polgár Lajos, Ficza Imre, Ötvös Aladár, Hencz Károly, Mester János, Lupán Andor és Pray Ferencz. — A visszautasított pályázó Paskocz Traján.

Fábrián László főispán az előterjesztés felolvasása után kijelenti, hogy miután Krudy Ferencz, mint Bibics-rokon, okvetlenül igényt tart az ösztöndíjra, választás alá nem bocsátandó.

A többi megüresedett négy állomásra a választást elrendeli. A szavazatok szedésére két bizottságot jelölt ki a főispán. Az első Bohus István elnöke mellett működött, a másodiknak Szathmáry Géza volt az elnöke. Jegyzők Dálnoki Nagy Lajos és Baross Ferencz.

A szavazatok beszédese után Bohus István a következőkben hirdette ki az eredményt: A Bibics-féle ösztöndíj megüresedett 5 állomására megválasztattak Krudy Ferencz, a selmeczi kir. gymnasium II-od osztályu növendéke egyhangulag; Krausz Vilmos az aradi kir. főgymnasium VIII. osztályu növendéke 145, Parecz László, az aradi állami főreáliskola IV. osztályu növendéke 148, Ficza Imre az aradi kir. főgymnasium II-od osztályu növendéke 149 és Lupán Andor az aradi kir. főgymnasium VI-ik osztályu növendéke pedig 73 szavazattal nyerte el a megüresedett állomást.

A közgyűlési sorrend második pontja a megyei községek költségvetési előirányzatának betérjesztése. A betérjesztés tudomásul szolgált.

Két-három csekély fontosságú ügyet tárgyaltak ezután, melynek végeztével Fábrián László főispán a gyűlést bezárta.

HIREK.

Március 1. Péntek. Róm. kath. naptár: Albin. — Protestáns naptár: Albin. — Görög-keleti naptár (február 17.): Tivadar. — A nap két 6 óra 42 perczkor, nyug-szik 5 óra 43 perczkor.

Szabadságharosi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kölcsey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Március 2. Waggonyári önkéntes társulatok táncvígalmá (Városliget.)

Március 3. Az aradi első takarékpénztár közgyűlése délelőtt 10 órakor.

— A hivatalos lapból. A király Alster József nyugalmazott czimzetes őrnagynak, valamint törvényes utódainak a magyar nemességet az „ácsi“ előnévvel díjmentesen adományozta.

— Március elsőjével az „Aradi Közlöny“-re új előfizetést nyitott a kiadóhivatal. Előfizetni bármely naptól lehet: helyben egy hóra 1 frt., vidékre 1 frt 20 krjával. Tisztelettel felkérjük előfizetőinket, hogy az előfizetéseket megújítani s hátralékos előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

— Pacor Kálmán altábornagynak a király nyugállományba helyezését elrendelte s neki ezen alkalomból a Lipót-rend lovagkeresztjét adományozta.

— Az aradi vashidak ügyéről az alábbiakat találjuk a tegnapi Pesti Hirlap-ban: Az állami jószágok kezelésébe tartozó faszervezetű hidaknak vasszerkezetűekkel való fokozatos kicserélését tüzte ki czélul a pénzügyi kormány, hogy eként a folytonosan emelkedő fontartási költségek ki legyenek kerülhetők. E czél szem előtt tartásával az idénre az aradi nagy Maros-fahid helyett vasszerkezetű új hid létesítése határozatott el. A tárgyalások folyamán kitűnt, hogy a helyi viszonyok a pénzügyi szempont s a hadügyi kormány érdekei is csak úgy elégíthetők ki, ha az eredetileg tervbe vett egy hid helyett kettő létesíttetik és pedig az egyik nagyobb szabásban Uj-Arad felé, a másik pedig szerényebb kivitelben és korlátoltabb forgalomra az aradi vár felé. A két hid építése mintegy 727,000 forintot vesz igénybe, a mely jelentékeny költséghez Arad városa 250,000 forinttal járul oly módon, hogy a hidvámok nyers jövedelméből első sorban a

kezelési és főtartási költségek lesznek bevonandók; a főmaradó összegből másodsorban a kincstár által befektetett tőkének, harmadsorban az Arad városa által fölajánlott összegnek négy százaléka redesztetik, a még ezután maradó tiszta haszon pedig a kincstár és a város közt a befektetett tőke arányában fog felosztatni.

— Az ujonczozás. Elérkezett a nagy nap. Ferencz József azt üzenté, elfogyott a regimentje. Mérték alá hát a derék legényt, aki nem fél a puskától, mundértól, meg a komisz kenyértől, amelyek feléje kacsingatnak. Ma veszi kezdetét az ujonczozás Aradon és pedig ma kerülnek sor alá az első korosztálybeliek, holnap a második korosztálybeliek, hétfőn pedig a harmadik korosztálybeliek. Az ujonczozás nagy élénkséget öntött a városba.

— Márczius 15. A hazafias ünnepélyeket rendező kegyelet-bizottság tegnap délutánra tűzte ki ülését, mely azonban a bizottsági tagok lanyha, mondhatni semmi érdeklődése miatt elmaradt. E végből folyó hó 2-ára szombatra ujjalag egybehívja a bizottságot az elnökség. Az ülés a kereskedelmi és iparkamara helyiségében délután 5 órakor lesz megtartva. Tárnya: 1848. márczius 15. évfordulójának mily módon való megünneplésének megállapítása.

— Az aradi vigadó. Az aradi polgári takarékpénztár által emelendő redout jelenlegi épületét erősen bontják a kőművesek. Már az utcai falak lebontásán is dolgoznak. A bolt-helyiségek egy része tegnap kiköltözött az Andrássy-téri barakokba, a többi pedig a napokban hurczkolódik. A vigadó alapkövét, mint már említettük, márczius 15-én fogják elhelyezni.

— A vármegyei mezőgazdasági bizottság ülése. Az ujonnan alakult vármegyei mezőgazdasági bizottságnak tegnap délelőtt volt az első ülése, melyen jelen voltak: Szathmáry Gyula alispán elnökléte alatt Fribeisz Miklós, dr. Takácsy Sándor, Molnár Lajos, Soly mossy Lajos, Vársárhelyi József, Ulrich Antal, Sármezey Arpád, Bolyos Mátyás, Varga Imre, gróf Königsegg Fidél, Bohus István, Tomka Emil, Sántay Lajos, Odray Antal, Ságghy Kálmán, Pápay Ödön, Barkassay Kálmán és dr. Baros Ferencz. Szathmáry Gyula alispán meleg szavakban üdvözlővén a tekintélyes számban megjelent tagokat s egyszersmind a vármegyei mezőgazdasági bizottságot megalakultának nyilvánította ki, mely elnökének egyhangulag Soly mossy Lajost, alelnökének: dr. Takácsy Sándort választotta. A bizottság ezután fontosabb mezőgazdasági dolgokkal foglalkozott. Erdemleges határozatot azonban nem hozott. Elhatározta továbbá, hogy rendes ülését minden hó 7-én tartja. Az első ülését kivételesen márczius 21-ikére tűzte ki. A bizottság megalakításáról értesíteni fogják a megyei gazdasági együletet is, melynek szives támogatását kéri.

— Az ibolyák hónapja. Az év legrövidebb hónapja a tegnappal beléveszett a lelt idők végételenjébe, eltűnt, hogy helyett adjon az ibolyák, a tavaszi első felcsapó illatos lég hónapjának. Ibolyák, tavaszi, illatos lég, milyen vonzóképek, holott kün a föld durva kergét, honnan elő-első ütögeti kék kis fejcsokáját az ibolya, hó, sürt, magas hó fedi, s a fákat, melynek fakadó levelei közt vidáman kell hogy lengedezzen a tavaszi szellő, fagy, zsumara fedi. A természet megkésétt, de azért bisunk a márcziusi napsugár erejébe, melynek letűsző aranyos sávjai eloszlatják a fehér hótakarót, a fagyos zsumát, a kipattantják a föld burka alól a tavass virághirndökeit. S ekkor majd felhangzik mindenütt a sarkokon:

— Ibolyát tessék.

Kalucsnik, téli felöltők, prêmes siphák letűnnek akkor, hogy egy évig szomorú világot él-

jenek a szekrények obskurns üregébe; utcsák, téreket pedig a tavaszi levegő erős illata tölti be.

— A Maros állása. A Maros jege az egész folyó mentén kezd emelkedni az enyhébb időjárás következtében.

— Népesedési mozgalom. Arad város orvosi hivatala a népesedési mozgalom statisztikai adatait ezekben bocsátotta rendelkezésünkre: született a múlt héten Arad város területén 32 egyén, és pedig 16 fi, 16 nő; az arány 35:4 pro mille. Ennek ellenében meghalt 34 egyén; és pedig 20 fi, 14 nő; az arány 37:6 pro mille. Differitisz halálózása egy sem fordult elő.

— Athelyezés. A pénzügyminiszter Zboray Jenő számvizsgálót hasonló minőségben Aradról a gyulai kir. pénzügyigazgatóság-hoz helyezte át.

— Az iskolák felügyelete. A közoktatásügyi miniszter körlevélben két kérdést intézett a tanterületi főigazgatókhoz és a tanfelügyelőkhez. Kijelenti ebben, hogy a főigazgatók és tanfelügyelők irodai munkáját, a menyire csak lehet, csökkenteni akarja, mert az a czélja, hogy többet látogassák az iskolákat, többet érintkezzenek a tanárokkal. Hogy hogyan lehetne ezt megcsinálni: ez az első kérdése. A miniszter második kérdése a járásitanfelügyelő által tervezett intézményére vonatkozik. — A járási tanfelügyelők a népoktatási intézetek felügyeletével és látogatásával lesznek megbízva. A miniszter véleményét kér erről is a tanfelügyelőktől és főigazgatóktól annak jelzésével, hogy a már alkalmazásban levő elemi és polgári iskolai tanítók, tanítóképző intézeti és esetleg középiskolai tanárok is némi díjazás mellett nem volnának-e czélszerűen kisebb járásonként a népiskolai felügyelettel megbízhatók.

— A tisztviselők adóssága. Lukács László az új pénzügyminiszter, rendeletileg felhívta a pénzügyigazgatókat, hogy mihamarább szerezzenek tudomást a hivatalnokai kar adósságairól s az eladósodott hivatalnokokat szorítsák adósságaik gyors törlesztésére s hassanak oda, hogy újabb adósságokat ne csináljanak. A kik pedig továbbra is megmaradnak az adósságosinálás mellett, azok ellen fegyelmi vizsgálat rendelendő el.

— Obsit helyett. Megirtuk volt annak idejében, hogy az obsitnak, amit a régi jó világtól fogva egész tavalyig adtak a kiszolgált vagy elbocsátott katonának, immár vége legyen és helyébe népfelkelési igazolványokat osztogattak mindazoknak, a kik a népfelkeléshez tevődnek át. Most küldözgetik széjjel az egyes községekbe ezeket a népfelkelési igazolványokat.

— A csanádi püspök adománya. Desseffy Sándor, csanádi megyés püspök a muzsiai templom fölépítésére 2000 frtot adományozott.

— Aradi szociálisták az esküdtszék előtt. Az aradi szociálisták között belvillongás ütött ki még tavaly, mikor az ugynevezett országos szociálista párt Aradon tartott kongresszust. A két vezető emberrel: Schrodt Lajossal és ifj. Kinezig Péterrel a párt is kétfelé szakadt. A három napon tartó kongresszuson nemcsak a férfiak vettek tevékeny részt, de az asszonyok is: ki nyelvel, ki bottal, ki esernyővel, sőt még a rendezőség is — karhatalommal. Ezeknek a szórakoztató üléseknek kifolyása volt, a pártlapokban közzétett egynemű kollegiális nyájaszkodás, amiért Schrodt Lajos sajtópórt indított ifj. Kinczig Péter ellen aki, ha pennát nem forgat, lakatosmester volna. Milye Gyula nagyváradi kir. törvényszéki bíró, a sajtóbíróság elnöke márczius 27-ikére tűzte ki az esküdtszéki tárgyalást.

— Tolvaj cseléd. Bökönyi Jánosné ref. lelkészné cselédje, Demikovszky Paulina szabadságot kért urnőjétől, hogy elmeheessen farsangolni. Urnője meg is engedte ezt neki, a leány azonban azzal hálálta ezt meg, hogy elvitte asszonya téli kabátját, meg egy egész osomó ruháját. A károsult uriaszony feljelentést tett a rendőrségnél, amely Demikowszky Paulinát letartóztatta a szeretője lakásán. — A tolvaj cselédet átadták a rendőrségnek.

— Jótékony adományok. Az aradi ipar és népbank 25 forintot, a polgári takarékpénztár

10 forintot adományozott a polgári jótékony nőegylet árvaházára. A polgári takarékpénztár adott még 10 forintot a nyugdíjalapra, Stankovics Miklós ujaradi lakos pedig 5 frtot az árvaháznak.

— Drága multság. Mirovics Sándor nyomdász tegnapelőtt este elment mulatni egy bába. A négyes közben levetette a kabátját s egy szegre felakasztotta. Mikor aztán a táncznak vége volt, hiába kereste Mirovics Sándor a kabátját, nem volt az sehol, pedig a kabátban volt pénze és aranyórája is. A rendőrség a lopással Sód György muzsikus cigányt gyanúsította, a ki tegnap reggel eltűnt Aradról s Déva felé vette útját. A rendőrség intézkedett kézrekerítése iránt.

— Hitelesítő közgyűlés. Aradvármegye tegnap tartott rendkívüli közgyűlésének jegyzőkönyvét ma délután fogják hitelesíteni. A hitelesítő közgyűlést Fábian László főispán hita össze.

— Feltört pincze. Seffer Adámnak a gödör utca 3. számú házában lévő pinczejét tegnap éjjel feltörték és egy egész osomó tárgyat elvittek onnan. A rendőrség megindította a nyomozást s kitűnt, hogy Argyelán Krisztina ismert aradi tolvajnő volt a betörő a kit le is tartóztattak. A tolvaj asszonyt átadják a kir. ügyésznek.

— Gyujtogatás. Gál Mór nagybirtokosnak, kövesdi Gál Jenő volt pécskai orsz. képviselő testvérének, akit Bágyonban, Torda-Aranyosmegyében a mezőrendőrségi törvény életbeléptetése alkalmával a zendülők megverték, a múlt éjjel a házat felgyújtották. A tüz okozta pánik az egész környéken általános.

— Megszökött férj. Barna Antal aradi lakos vadházasságban élt egy Horvát Sarolta nevű nővel. A minap aztán Barna Antal eltűnt a lakásáról s vele együtt tűnt el az asszonynak 200 frt értékű ruhaneműje meg 25 frt készpénze. Barna Antal Ujvidék felé vette útját s a rendőrség inrézkedett kézrekerítése iránt.

— Községi építkezés. Magyar-Bánhegyesen (Csanád m.) a község nagyobb szerű építkezésbe bocsátkozik. Egit templomot, községházat és iskolát, valamint tanítói lakot építtet. Az árlejtést márczius 18-án tartják meg.

— A pozsonyi primási palota. Vaszary Kolos herceg primási palotájának egy pozsonyi konzorciumnak való eladása nem engedélyeztetett, miből Pozsony új reményt merít, hogy a városé lesz a palota. Azonban újabb pályázó akadt a kath. vallási alapban, mely három épületet: a kath. gimnáziumot, a jogakadémiát és egy harmadik házat el akarja adni és az így nyert pénzen a primási palotát megvenni s azt a jogakadémia számára berendezni. A gimnázium részére pedig a kormány segélyezése mellett új palotát akarnak emelni. Egyelőre azonban a hercegeprimás a palotát egyáltalán nem akarja eladni.

— A pápa és a francia royalisták. Az a békés magatartás, melylyel XIII. Leoa francia köztársaság iránt viseltetik, ugyancsak érzékeny károkat okoz a Vatikán pénztárának. A francia royalista főurak ugyanis mindjobban szűkmarkuak lesznek a pápával szemben, aki ennél fogva jövedelmének egy jelentékeny részétől elesik. A Vatikánban a francia royalisták magatartása komoly zavarokat idéz elő és ugyancsak nehézségekbe kerül, míg a rendes havi budget-t: 350 ezer frankot előteremtik.

— A szegényeknek. Az aradi polgári takarékpénztár a városi szegénypöldában elhelyezett szegények részére való kiosztás végett 10 forintot juttatott kezéimhez, mely emberbaráti adományért az érdekeltek nevében legösszintőbb köszönetemnek adok kifejezést. Arad, 1895 február 28. Sarlot Domokos, főkapitány.

— Nyilvános köszönet. Az aradi polgári takarékpénztár tek. igazgatósága az izraelita nőegyletnek 10 forintot adományozván, s kegyes adományért hálás köszönetét ez uton is nyilvánítja Neuman-Fürst Márta, elnök.

— Nyilvános köszönet. Az Aradi Polgári Takarékpénztár tek. igazgatósága az aradvárosi kereskedelmi akademiái ifjuság-segélyező egyesületnek 10 forintot adományozván, s kegyes adományért ez uton is leghálásabb köszönetét nyilvánítja az elnökség.

— Nyilvános köszönet. Az Aradi Polgári Jótékony Nőegylet elnöksége ez uton is hálás köszönetét nyilvánítja az Aradi Polgári Takarékpénztár tek. igazgatóságának azon 10 forintnyi kegyes adományért, melyet a legutóbbi közgyűlés határozatából a nőegylet özéjaira küldeni sziveskedett.

— Köszönet. Az aradi polgári takarékpénztár igazgatósága a lycenmi ifjusági segélyező egyesületnek 10 forintot adományozott. Fogadja nevezett intézet a segélyezendők nevében is e nemes tetteért hálás köszönetünket. As elnökség.

— Köszönet. Az Aradi polgári takarékpénztár tek. igazgatósága kegyes volt az Aradi tani-

tőstületek segélyalapjának emberbaráti czéljaira tíz forintot adományozni, amiért hálás köszönetét nyilváníttja az elnökség.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az aradi polgári takarékpénztár tek. igazgatósága az izraelita árvaháznak 10 forintot, a Chews Kadischa javára 10 forintot és az izraelita kórháznak 10 forintot adományozni sziveskedett, mely nagylökű adományért hálás köszönetét fejezi ki az elnökség.

GYÁSZROVAT.

† **Üzv. Habereger Györgyné.** Sulyos csapás érte a helybelyi, köztiszteletben álló **H a b e r e g e r - G u t z j a h r** családot, melynek egyik tagja **özv. H a b e r e g e r Györgyné**, tegnap elhunyt. A halálozásról öszinte részvétellel vettük az alábbi gyászjelentést:

Ifj. **Lócs Rezsőné** szül. **Habereger Eleonora**, **Habereger György**, **Steiner Ferenczné** szül. **Habereger Mariska**, **Habereger Gyula** a maguk, valamint az alólirottak nevében is mély fájdalommal tudatják a felejtelen jó édes anyja, anyós, nagyanja, testvér és rokon **özv. H a b e r e g e r Györgyné**, szül. **G u t z j a h r Eleonora**, f. é. február hó 28-án, éjjeli 1 órakerületének 58-ik évében a Mindenható rendelkezéséhez képest, rövid szenvedés után történt jobblétre szenderültét. A megboldogultnak földi maradványai márczius hó 1-én, d. u. 3 órakerületén **Andrássy-tér 18. számú ház**ból a helybeli temetőben lévő családi sírkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő gyász-mise áldozat pedig márczius hó 2-án, d. e. 10 órakerületén a helybeli t. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatatni. Nyugodjék csendesen! Arad, 1895. február hó 28. **Gutzjahr Mihály**, ifj. **Steiner Károlyné** szül. **Gutzjahr Etelka** testvérei. **Habereger Györgyné** szül. **Verbos Emilia**, ifj. **Lócs Rezső**, **Steiner Ferencz**, menyje és vejei. legifj. **Lócs Rezső** **Lócs Gyula**, **Steiner Mariska**, unokái.

TANÜGY.

Iskolaszéki ülés.

— Saját tudósítónktól. —

Arad, február 28.

Arad város iskolaszéke tegnap délután 5 órakerületén rendes ülést tartott, melyen **Salacz Gyula** kir. tanácsos polgármester elnöklete alatt jelen voltak:

Millig József, **Marschall Lajos dr.**, **Kugler István**, **Szöllőssy Károly**, **Keresztes Gyula dr.**, **Brusch Alajos**, **Bing Vilmos**, **Hász Sándor**, **Nikolics Péter**, **Fétyes Dezső**, **Tarjányi Vilmos**, **Remetei F. Károly**, **Vizer Péter**, **Abray Lajos**, **Institőrés Kálmán**, **Kristyóry János**, **Szilágyi Ede dr.**, **Szathmáry János** és **Robitsek Agoston**.

Salacz Gyula elnök megnyitva az ülést, jelenti, hogy a múlt hóban azért nem hívta egybe az iskolaszéket, mivel megvitatásra érdemes tárgy nem fordult elő.

Millig József olvasta a tanács amaz átiratát, melyben kéri, hogy a vidéki tanulóknak ne adják ki addig a bizonyítványt, amíg azok a teljes tandíjat ki nem fizetik.

Wlacsil Károly tanító kérvényt intézett az iskolaszékhez, hogy — miután jelenleg amerikai rendszer szerint két osztályt tanít, fizetése havi 25 forinttal emeltessék fel.

Az iskolaszék **Szathmáry János**, **Keresztes Gyula dr.**, **Salacz Gyula**, **Brusch Alajos** hozzászólása után megadta a kért fizetési felemelést.

Ülés végén **Millig József** a tandíjakról az iskolai mulasztásokról mutatta be a statisztikát.

MULATSÁGOK.

(=) **A protestáns bál.** Az ág. hitv. ev. egyház által f. évi márczius 2-án a **Krispintereben** tartandó hangversenynyel összekötött táncmulatságon a táncrendezésben részt vesznek:

Almay Olivér, **Apor Gyula**, **Babó István**, dr. **Bácskai Béla**, **Baross Ferencz**, **Baross Zsiga**, **Biró Albert**, **Boros Iván**, **Braun N.**, **Bossányi Elemér**, **Bossányi Kálmán**, **Dálnoky N. Lajos**, **Dániel Dezső**, **Dániel Endre**, **Darányi János**, dr. **Dózsa János**, **Faragó Ödön**, **Faragó Gyula**, dr. **Grósz Endre**, **Hantó Bátor**, **Hász Antal**, **Hász Béla**, **Hehs Aladár**, **Hehs Vilmos**, **Horváth Elemér**, ifj. **Istvánffy Béla**, **Istvánffy Sándor**, **Isztray Géza**, **Green Nándor**, **Házy Ferencz**, **Kabdebó István**,

Kabdebó Sándor, **Káldy Gyula dr.**, **Köhler János**, **Komlóssy Sándor**, **Kintzig Béla**, **Kintzig János**, **Kreitler Frigyes**, ifj. **Kristyóry János**, **Kneffel Lajos**, **Krón Kálmán**, **Kövér István**, **László János**, **Lászlóffy Béla**, **Lengyel Sándor dr.**, **Lacza István**, **Lacza Sándor**, **Lacza Bandi**, **Lejtényi Sándor**, **Londesz Elek**, **Mesziónyi Antal dr.**, **Matu-sik Márton**, **Molnár Géza**, **Nagel Henrik Öry Sándor**, **Pálmay Lajos dr.**, **Purgly László**, **Rausch Kálmán**, dr. **Takácsy Sándor**, **Sándor Ede**, **Salacz Dezső**, **Sorbán János**, **Scheffel János**, **Schenk Ferencz**, **Szilárd Emil**, **Spilka Antal**, **Szalay Béla dr.**, **Szalay Károly dr.**, **Szölöczi Jenő**, **Szarka Sándor dr.**, **Szathmáry Béla dr.**, **Szathmáry Géza**, **Szalay Dezső**, **Szarka Dezső**, **Szokolcsay Lajos**, **Treytler Antal dr.**, **Vannay Gyula**, **Vannay János**, **Vasárhelyi József**, **Vangyel Géza**, **Vizer Dezső**, **Vledényi Károly**, **Wagner József**, ifj. **Walder Gyula**, **Wodianer János**.

(=) **Az aradi kereskedő ifjak közmívelődési köre** f. évi márczius hó 3-án (vasárnap) a **Krispin** dísztermében a könyvtár alap javára zártkörű táncvizsgálatot rendez hangversenyyel egybekötve. A meghívót **Tedeschi Viktor**, e. elnök és **Wechsler József**, vig. biz. elnök irták alá. Belépti-díj: **Körszék 1 forint 50 kr.** Zártzék 1 forint 20 kr. Belépti-jegy 1 forint. Jegyek előre válthatók: **Weinberger János** pénztárnok urnál és a rendező-bizottságnál, a meghívó előmutatása mellett. Kezdeté 8 órakerületén.

Műsor: 1. **Schubert Ferencz:** Quintett de Truits" előadják: **Höszly Jakab**, **Schreyer Harry**, **Zsoltay János**, **Wimmer József** és **Mayer Ede** urak. 2. Főolvasás tartja **Schauer Szida** k. a. 3. a) **Donizetti:** „Der Renegat“ b) **Yradier:** „A galamb“ (La Paloma) spanyol szerenade, éneklé **Szalay Somu** ur, zongorán kíséri **Höszly J.** tanár ur. 4. **Beethoven:** Septuor I.-ső tétel 4 kézre, játsza **Eibenschütz Irén** k. a. és **Schreyer Harry** ur. 5. a) **Kettős:** „O drága angyalom“, b) „Magyar népdalok“. Eneklé: **Rosenthal Irma** és **Molnár Izabella** kisasszonyok. 6. „Nyaktörő hegedű-hangverseny (Halsbrecherisches Violin-Solo) előadják: **Schreyer Jaques** és **Mayer Ede** urak.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Márczius 1. (Péntek) **Bernardo Montilla**, dráma. (Harmadik rész.)
Márczius 2. (Szombat) **Francillon**, s. in. m. P.-Márkus Emilia első vendégjátékául.
Márczius 3. (Vasárnap) **Romeo és Julia**, tragédia: P.-Márkus Emilia második vendégjátékául.
Márczius 4. (Hétfő) **Fron-Frou**, szimű; P.-Márkus Emilia harmadik vendégjátékául.

* **Pulszkyné Aradon.** Mint bennünket a színházi iroda értesít, **Pulszkyné-Márkus Emilia** asszony márczius 2-től kezdve három estén át vendégszerepelni fog az aradi színházban. Erre vonatkozólag az alábbi színházi jelentést vettük: Mély tisztelettel jelentem Arad város és vidéke mélyen tisztelt műpártoló közönségének, miszerint **Pulszkyné-Márkus Emilia** urnő a budapesti nemzeti színház kiváló művésznője színházunkban három estén át vendégszerepelni fog. Első vendégfellépése szombaton 1895. márczius 2-án lesz. Szinre kerülnek: Szombaton: **Francillon**, francia szimű. Vasárnap: **Romeo és Julia**, tragoedia. Hétfőn: **Frou-Frou**, szimű. Ez előadások felemelt helyárrakkal bérlet szűnetben tartatnak.

Felemelt helyárak: Nagypáholy, földszinten vagy első emeleten 9 frt — kr. Páholy, földszinten vagy első emeleten 6 frt 75 kr. Páholy, második emeleten 4 frt 50 kr. Tamlásszék, (földszinten) a 1. és első három sorban 1 frt 80 kr. Tamlásszék, (földszinten) 4. 5. 6. és 7. sorban 1 frt 50 kr. Tamlásszék, (földszinten) 8. 9. 10. 11. és 12. sorban 1 frt 20 kr. Második emeleten, 1. sorban 1 frt 20 kr. Második emeleten 2. és 3. sorban 90 frt. Harmadik emeleten, 4. és 5. sorban 75 kr. Harmadik emeleten, első sor közepén 75 kr. Harmadik emeleten, közepén a többi sor oldal: és minden sorban 60 kr. Karzatülés közepén 45 kr. Karzatülés oldalt 30 kr.

A bérlet őráságok helyei az előadás napjának déli 12 óráig fenttartatnak. Jegyek előre válthatók mind a három előadásra mátol fogva a színházi pénztárnál. **Leszkay András**, színigazgató.

* **Az aradi szintársulat új hősnője.** A nagyváradi „Szabadság“ írja: **Leszkay** színigazgató — mint jó forrásból értesülünk — drámai hősnőnek szerződteti **Csetényi Juliskát**. **Leszkay** nemcsak kitűnő akvizíciót nyer **Csetényi Juliskában**, de szükséges hiányt is pótol, mivel társu atának ez idő szerint nincs is drámai hősnője. A kisasszonyról, aki **Rákosi Szidi** szintiskolájának egyik legfényesebb tehetségű növendéke volt a kolozsvári szinpadon is nagy sikert aratott, nagyjában már a minapi koncert alkalmával elmondtuk véleményünket: erő és egyéniség a játékban, finom rutin, ahogy gyönyörű timbreu hangjával az érzelmek skáláján játszik. Szóval az a néhány hónap, amit külföldi útja előtt közöttünk tölt el, maradandó emléket biztosít a fiatal művésznőnek.

* **Jótekonysági hangverseny.** **Gordon Károly** a jeles koncert énekes f. hó 5-én délután fél 5 órakerületén a „Fehér Kereszt“ dísztermében jótekonysági hangversenyt rendez. A hangversenyen **Horváth Elemér** kollegánk és **Schreyer Harry** zongoratanár is közreműködnek, s így annak sikerében keltekedni nincsen okunk. A tiszta jövedelem fele az aradvárosi szegény alap javára fog fordítatni.

TÁVIRATOK.

A szabadelvű párt diadala.

Budapest, február 28. (Saj. tud. táv.) A szabadelvű pártban a párt mai diadala élénk örömet kelt. **Terényi**, **Perczel**, **Tisza István** beszéde mind megannyi kimagasló momentum, mely az ellenzéki támadások ellenében fényesen igazolja a párt erejét. A hangulat a pártban emelkedett. A mainap szabadelvű szónokait valósággal ünneplik.

Minisztertanács.

Budapest, február 28. (Saját tud. táv.) A tegnapi elmaradt minisztertanácsot ma este megtartották.

Az új belügyi államtitkár.

Budapest, február 28. (Saj. tud. táv.) **Latkóczy Imrének** belügyi államtitkárrá való kinevezése a legközelebbi napokban megtörténik.

A függetlenségi párt bomlása.

Budapest, február 28. (Saj. tud. távirata.) A **Polónyi-Ugron** trakciót napnap után újabb csapás éri, mert napnap után lépnek ki belőle a képviselők. A mai nap folyamán **Tóth Ernő** intézett levelet **Bartha Miklós** alelnökhöz, amely így hangzik:

„Becsés tudomásodra hozom, hogy a pártkör kötelékéből kilépek.

Kérek, légy kegyes elhatározásomat a pártkör legközelebbi közgyűlésének bejelenteni.

Teljes tisztelettel vagyok hived

Tóth Ernő,
orsz. képviselő.

Kemény Pál képviselő már a tegnapi nap folyamán kilépett a pártból és ezt tudatta **Bartha Miklós** urral, aki persze már rendes hivatalos órákat kénytelen tartani, hogy a kilépő leveleket átvegye.

Az ország pedig kaczag a hatalmas felsülés fölött, amia **Polónyi-Ugron Bartha**-krampuszt érte.

Budapest, február 28. (Saj. tud. táv.) A **Polónyi-frakcióból** egymásután lépnek

114/1895. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Baross-sétányon építendő kioszk felépítésével kapcsolatos munkák elvállalása iránt f. ó. március hó 4-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár 23132 frt.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli- és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1895. évi február hó 18-án tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay,
aljegyző.

3535/95.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy a hadsereg lősükségletének kiegészítése céljából Aradon a vásártéren folyó évi március hó 24-én katonai lóvásár fog tartatni.

A részletes hirdetmény a városházán megtekinthető.

Arad, 1895. február 16-án.

A városi tanács.

3786/895.

Felhívás.

Az 1883. évi XLIV. t. cz. 15. §-a értelmében felhivatik Arad sz. kir. város közönsége, miszerint az 1894/95. évben keletkezett és még meg nem adózott III. IV. osztályu kereseti adó, vagy tőkekamat és járadék-adó köteles jövedelmeire, továbbá vadászatra nem használható fegyverekre vonatkozó vallomásait, nemkülönben a folyó évben még hadmentességi díjkötelesek hadmentességi díjvallomásait legkésőbb folyó évi március 10-ig annál inkább beadják, mert különben hivatalból beszerzendő adatok alapján fog reájuk az adó, illetve a hadmentességi díj kivettetni.

Arad, 1895. február 22.

A városi tanács.

1461/1895.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a főutnak a Széchenyi utcától a Karolina utcáig, a Maros utcától a városház térig eső része József főherceg utnak, a fegyver utca Török Ignác utcának, a retek utca Schweidel József utcának, az Éva utca Lahner György utcának, a kertész utca Pöltenberg Ernő utcának, a városliget utca Leiningen Károly utcának, az Ádám utca Aulich Lajos utcának és az Ádám utcát az új-terem utcával összekötő új utca Knézich Károly utcának, a vásárállás-tér és a waggongyár között keletkezett új utca vas-utcának nevezte-tett el, az ugyanezen utcáknak betűs alszámmal ellátott házak pedig a sorrendnek megfelelő törzshátszámokkal látattak el, miről az érdekelték ezennel értesítetnek.

Arad, 1895. január 26-án.

A városi tanács.

Magv. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Aradon.

23805/1. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak Piski állomásán levő pályavendéglő bérletére ezennel zárt ajánlatu pályázat hirdettetik.

A bérlet 1895. évi május 1-vel kezdődik és tart ezen időponttól számított három éven át, vagyis 1898. évi április hó 30-áig.

A bérleti feltételek a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének I. osztályában a rendes hivatalos órákban megtekinthetők, miért is ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Az 50 kros bélyeggel és a borítékon «Ajánlat a piskii pályavendéglő bérletére» felirattal ellátott ajánlatok lepecsételve 1895. évi március hó 15-én déli 12 óráig alulírott üzletvezetőség I. osztályánál nyújtandók be.

Bánatpénz fejében 100 frt azaz egyszáz forint készpénzben vagy állami letételek alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1895. évi márcz hó 14. déli 12 óráig a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége gyűjtőpénztáránál Aradon leteendő.

Takarékpénztári betétkönyvek letét gyanánt nem fogadtatnak el.

Ezen feltételektől eltérő vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Aradon, 1894. október hó 9-én.

Az üzletvezetőség.

121/1895. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a Maros-utca délkeleti sarkán, a fő-uti 41. sz. telek mellett fekvő 190 □ ölnyi teleknek dr. Muntján Auról kára és veszélyére való eladása iránt folyó évi március hó 11-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár □ ölnként 17 frt 10 kr.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10 százaléka készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlattevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1895. évi február hó 18-án tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay Gyula
aljegyző.

572/895.

Hirdetés.

A nagyméltóságú földmivelésügyi m. kir. miniszter ur 78948/894. sz. a. kelt rendelete nyomán közhírré tesszük.

Számos előforduló visszaélés megszüntetése céljából és marhaleví rendszerünknek azon elvél 1 kifolyólag, mely szerint senki oly marhaleví birtokában, amely marhalevélen leirt állat tulajdonában nincsen, azennel elrendelem, hogy mindenki köteles a többé már tulajdonában nem levő állatra vonatkozó s így érvényét veszített marhalevelet az illetékes marhalevélező önek beszoigáltatni, ki az ilyen marhalevelekkel az 1888. VII. t. cz. végrehajtására 1888. évi 40000. sz. a. kiadott rendelet 21. §-a értelmében jár el. A ki jelen rendeletem ellen vét, amennyiben cselekvése vagy mulasztása súlyosabb beszámítás alá nem esnék, illetve fegyelmi vétséget nem képezne, kihágást követ el, mely 100 frtig terjedhető és az idézett törvényczik 156. §-ában megjelölt czélokra fordítandó pénzbüntetéssel sújtandó.

Arad, 1895. január 12-én.

A városi tanács.

3534/95.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. földmivelésügyi miniszterium rendelete nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy Budapesten f. évi március hó 18—27-ig, Kassán március 26-tól április 4-ig, Kolozs-Monostoron április hó 1-től 10-ig gyümölcsészeti tanfolyam rendeztetik.

A részletes pályázati hirdetmény a városház kapuján megtekinthető.

Arad, 1895. február 16-án.

A városi tanács.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

6/1895. pm.

Hirdetmény.

A m. kir. nagyméltóságú belügyminiszter ur az ugynevezett román nemzeti párt működését, minthogy arra törvényes alappal nem birt, betiltván, ezt azzal hozom köztudomásra, azok, hogy azok, kik e tilalmat megszegve ily irányu gyülekezeten részt vesznek, vagy azok összehívásában közreműködnek, a nevezett miniszter urnak az ily teryeket kihágásnak minősítő rendelete s illetve az 1879-ik évi XL. t. cz. 16. §-a értelmében 15 napra terjedhető elzárással és 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel fognak sújtatni.

Arad, 1895. február 5-én.

Salacz Gyula

kir. tanácsos, polgármester.

Arad sz. kir. város kap. hivatalától.

17844/1894. sz.

Felhívás.

A kocsii vezetők a színházhoz és onnan vissza oly sebesen szoktak hajtani, hogy a színházba igyekező gyalogosok testi épsége veszélyeztetve van.

Elrendelem ennél fogva, hogy a színielődás kezdete és végeztével ugy az Atzél Péter-utcán, valamint a templom- és Deák Ferencz-utcák torkolatánál csak lassu menetben szabad hajtani.

Az ezen intézkedésem ellen vétők az 1879. évi XI. t. cz. 120. §-a alapján büntetve lesznek.

Arad, 1894. december hó 27-én.

Sariot Domokos

főkapitány.

3985/894.

223. I—1.

Árverési hirdetményi kivonat.

A világosi kir. járásbírótság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Sándor Mór lippai lakos és az új-szt.-annai gyámpénztár végrehajtónak Gassik Mátyás új-szt.-annai lakos végrehajtást szenvedő elleni 267 frt 82 kr tőkekövetelés és jár. ugy 322 frt 50 kr s járuléka iránti végrehajtási ügyében a kir. törvényszék (a világosi kir. járásbírótság) területén lévő Aradmegyében fekvő az új-szt.-annai 1745 sz. tjkvben A+1. sor (10)2—10 03/a) h. r. sz. a. felvett 202/252 összeírásn 284 □ öli területű beltelkes ház mint ingatlanra az árverést 400 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennbb megjelölt ingatlan az 1895. évi márczius hó 16-ik napján délelőtt 10 órakor Új Szt. Anna község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron, illetve a Löwy Herman aradi lakos által ígért 1050 frt 50 kron alól eladatni nem fog.

Árverésni szándékosok tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 40 frtot készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3393. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 107. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszoigáltatni.

Kelt Világoson. 1894. évi december hó 19-ik napján. — A világosi kir. járásbírótság mint telekkönyvi hatóság.

Aknay

kir. aljbíró.